Raadsvoorstel

Heerlen,
1 oktober 2026

Vergadering
gemeenteraad
Heerlen

Datum
raadsvergadering
5 november 2026

Documentnummer
1054690

Onderwerp
Vaststellen Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027

Inleiding/aanleiding
Conform artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. Artikel 191, eerste lid, stelt dat de raad de begroting vaststelt in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027
Voor u ligt het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027-2030. Dit is de eerste begroting van het nieuwe college.

De financiële omstandigheden vragen om scherpe keuzes. In deze begroting actualiseren wij de ramingen, verwerken wij de gevolgen van landelijke ontwikkelingen en kiezen wij gericht voor ombuigingen, herprioritering en intensiveringen.

Het startsaldo is in 2027 in evenwicht, laat in 2028 een tekort zien van € 10,9 miljoen, is in 2029 bijna in evenwicht en kent in 2030 een klein positief saldo. Daarnaast verwerken wij de actuele ontwikkeling van het gemeentefonds, hogere lasten in het sociaal domein en de actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan. Vooral de Wmo, jeugdzorg en beschermd wonen vragen extra aandacht, onder meer door vergrijzing en-, complexere hulpvragen. Ook loon- en prijsontwikkelingen, kapitaallasten en andere autonome kostenstijgingen zijn meegenomen.

Om dit op te vangen, nemen wij stevige ombuigingen door. Daarbij volgen wij de lijn uit het Heerlens Akkoord en de ladder van Lodewijks: eerst slimmer organiseren, dan doelmatiger werken, beter benutten van bestaande middelen en pas als laatste maatregelen die inwoners direct raken. De grootste besparingen komen uit organisatieontwikkeling, werk, economie en cultuur, onderwijs en voorzieningen, het sociaal domein, subsidies en gemeentelijke middelen, en vastgoed, grond en parkeren.

Tegelijk maken wij ruimte voor nieuwe ambities uit het Heerlens Akkoord. Het accent ligt daarbij niet alleen op nieuw beleid, maar vooral op de uitvoering daarvan. Per saldo levert dit een sluitende begroting op. Dat is het resultaat van bewuste keuzes: streng op de kosten, scherp op prioriteiten, realistisch over wat kan en ambitieus over wat moet.

Kader
Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de algemene toetsingscriteria van de provincie. Het financieel herstelplan, zoals afgesproken met de provincie Limburg, ligt op koers. Uitgangspunt bij de provinciale toetsing zijn de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit

Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten, het provinciale gemeenschappelijke financieel toezichtkader 2026 en de begrotingscirculaire van het voorjaar 2026.

Concreet zijn met name de volgende criteria gehanteerd bij het opstellen van deze begroting:

- De begroting dient in 2027 naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenbegroting uiterlijk tot stand zal worden gebracht.
- Geen opschuivend meerjarenperspectief;
- De provincie beoordeelt de begroting, inclusief de verwerkingen van de meicirculaire;
- De financiële risico's binnen o.a. het sociaal domein en onze grondexploitaties moeten beheersbaar zijn.

Bevoegdheid
Raad

Voorstel
De raad voor te stellen:

1. Het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Bestuur en ondersteuning	€	345.494.255
1. Veiligheid	-/- €	18.733.568
2. Verkeer en vervoer	-/- €	16.247.038
3. Economie	-/- €	7.736.124
4. Onderwijs	-/- €	15.001.341
5. Sport, cultuur en recreatie	-/- €	42.132.348
6. Sociaal domein	-/- €	229.622.003
7. Volksgezondheid en milieu	-/- €	4.151.792
8. VHROSV	-/- €	11.870.042

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 9,4 miljoen beschikbaar te stellen in de begroting 2027.

Pr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
			2027	2028	2029	2030
1	Veiligheid	Migratie camerasysteem handhaving	1.250			
2	Wegen, straten en plei	5 pleintjes	300			
4	Onderwijs	Voorbereidingskrediet Grotius	1.500			
4	Onderwijs	Sterrenwacht Aankoop	300			
4	Onderwijs	Herle College nieuwbouw		10.000	22.025	3.000
5	Sport	Varenbeuk voorbereidingskrediet	500			
5	Cultureel erfgoed	Synagoge	500			
8	Centrum	Verwerving Promenade I	5.000			
8	Centrum	Herinrichting RK Fase 2B dr. Poelsstraat	61			
8	Centrum	Erfgoed projecten*				5.888
		Totaal	**9.411**	**10.000**	**22.025**	**8.888**

Bedragen x € 1.000

*Erfgoed projecten is een bestaand krediet waarvan € 5,9 miljoen gelabeld vanuit een bestaand krediet komt (namelijk; Centrumbad) en deze te hernoemen naar Romeins Museum welke gekoppeld is aan programma 8 KT Centrum.

En de investeringen, zoals opgenomen in de investeringsplanning 2027-2030 onder paragraaf 4.4; deze omvatten onder andere migratie camerasysteem, 5 pleintjes, voorbereidingskrediet Grotius, Sterrenwacht aankoop, Varenbeuk, Synagoge, verwerving promenade en herinrichting RK Fase 2B dr Poelstraat, omdat deze bedragen noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit en ambities te borgen. Ook een krediet van € 35.000.000 beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van het Herle college.

2. Een inpond-budget van € 4.000.000 beschikbaar te stellen voor de tijdelijke verwerving van vastgoed ten behoeve van het mogelijk maken en faciliteren van gebieds- en vastgoedontwikkelingen.

3. De Reserve fonds Mijnkoloniën te vormen voor een bedrag van € 200.000 in 2027 en in de jaren 2028 tot en met 2030 € 500.000 per jaar te storten in deze reserve.

4. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Argumenten

1.1 De begroting is structureel en reëel in evenwicht

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. Het begrotingstotaal van de gemeente Heerlen vertoont een structureel evenwicht in het meerjarig bestuurlijk programma 2027 e.v. Regelgeving geeft tevens aan dat er een overzicht moet zijn van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19 BBV), en een overzicht van geraamde incidentele baten en lasten is opgenomen met toelichting (artikel 19 c BBV).

Structureel begrotingssaldo				
Lasten exclusief mutaties reserves	-545.346	-553.853	-548.220	-557.690
Baten exclusief mutaties reserves	547.413	543.367	546.207	557.880
Geraamd saldo van baten en lasten	**2.067**	**-10.486**	**-2.013**	**190**
Toevoegingen reserves	-3.481	-1.714	-1.706	-1.548
Onttrekkingen reserves	1.414	1.311	3.366	1.448
Geraamd resultaat	**0**	**-10.889**	**-353**	**90**
Incidentele lasten (excl. reservestortingen)	-7.174	-2.715	-1.250	0
Incidentele baten (excl. reserveonttrekkingen)	3.302	0	0	0
Incidentele toevoegingen reserves	-3.482	-1.714	-1.706	-1.548
Incidentele onttrekkingen reserves	722	625	2.686	774
Saldo van incidentele baten en lasten	**-6.633**	**-3.804**	**-271**	**-774**
Structureel begrotingssaldo	**6.633**	**-7.085**	**-82**	**863**

Bedragen x € 1.000

1.2 De financiële risico's zijn beheersbaar

De gemeente dient grote financiële risico's beheersbaar aan te tonen. In de risicoparagraaf is deze beheersbaarheid middels maatregelen aangetoond.

1.3 Investeringen

Voor 2027 wordt voorgesteld om voor een totaalbedrag van € 9,4 miljoen aan nieuwe investeringskredieten beschikbaar te stellen. Deze kredieten zijn opgenomen in de investeringsplanning 2027-2030 en zijn noodzakelijk om de gewenste kwaliteit en ambities binnen verschillende programma's te kunnen realiseren.

Het betreft investeringen op het gebied van veiligheid, openbare ruimte, onderwijs, sport, cultureel erfgoed en het centrum. Het gaat onder andere om de migratie van het camerasysteem voor handhaving, de inrichting van vijf pleintjes, het voorbereidingskrediet voor Grotius, de aankoop van de Sterrenwacht, het voorbereidingskrediet voor Sportpark

Varenbeuk, de Synagoge, de herinrichting van de Dr. Poelsstraat (RK fase 2B) en de verwerving van Promenade I. Met deze investeringen wordt invulling gegeven aan ambities uit het coalitieakkoord en eerder vastgestelde ambities en noodzakelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Daarnaast wordt voorgesteld een bestaand krediet voor erfgoedprojecten te hernoemen en een bedrag van € 5,9 miljoen vanuit het bestaande krediet Centrumbad hiervoor te labelen. Het definitieve krediet voor het Herlecollege is noodzakelijk om de realisatie van de nieuwbouw mogelijk te maken. Dit krediet wordt samengevoegd met het eerder beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet van € 1,775 miljoen

Verwerving Promenade I
Voor de verdere verwerving van Promenade I wordt een aanvullend krediet van € 5 miljoen gevraagd. Hiermee kunnen de resterende drie vastgoedposities worden verworven en kan het gebied verder vrij van gebruiksrechten en lasten worden gemaakt. Dit sluit aan op het eerder door de raad beschikbaar gestelde aankoopkrediet van € 22 miljoen en de ambitie om het gebied te transformeren tot een locatie voor onderwijs met bijbehorende infrastructuur.

2.1 Inpond-budget
Met dit revolverende inpond-budget kan de gemeente slagvaardig vastgoed verwerven dat noodzakelijk is om ontwikkelingen mogelijk te maken. De verworven objecten worden als voorraad verantwoord, omdat deze onderdeel worden van een ontwikkeling of in een later stadium weer verkocht worden. Opbrengsten uit verkoop worden teruggestort in het inpond-budget, waardoor de middelen opnieuw beschikbaar komen voor toekomstige verwervingen.

3.1 De raad dient conform de wet en regelgeving (BBV) te beslissen over mutatie reserves.
Gezien de bestemmingsreserve gevormd en gebruikt voor bestemming plaats dienen te vinden middels raadsbesluitvorming, willen wij in 2027, de reserve fonds Mijnkoloniën vormen met een bedrag van € 200.000 en in de 3 navolgende jaren met € 500.000. De reserve biedt financiële ruimte om samen met woningcorporaties en andere partners uitvoering te geven aan de opgave voor het behoud en de versterking van de voormalige mijnkoloniën, waarbij cultuurhistorische waarde, woningkwaliteit en leefbaarheid in samenhang worden aangepakt.

4.1 Conform financiële verordening (art.5) autoriseert de raad, met het vaststellen van de begroting, de lasten en de baten per programma.
De gemeenteraad is het algemeen bestuur, stelt beleidskaders vast en controleert het college van B&W. De gemeenteraad stelt de doelstelling vast en geeft het college de opdracht om deze te realiseren. Het college van B&W neemt de dagelijkse besluiten. Afwijkingen op budgetten zoals deze in de begroting door de raad zijn toegekend, worden gedurende het jaar 2027 via een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Kosten en dekking
Zie het boekwerk Meerjarig Bestuurlijke Planning 2027.

Communicatie
Persconferentie,
Persbericht.

Evaluatie
Conform planning- en control cyclus door middel van afwijkingenrapportages (zomernota, novembernota) en jaarrekening 2027.

Vervolg
• Digitale verspreiding naar de raadsleden op 1 oktober 2026;
• Technische toelichting op de begroting op 6 oktober 2026;
• Vraag & antwoord technische raadsvragen van 1 oktober tot en met 14 oktober;
• Algemene beschouwingen op 4 en 5 november 2026;
• Verzending naar gedeputeerde staten (toezichthouder) vóór 15 november 2026.

Bijlagen
Meerjarig bestuurlijk programma 2027

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester, de wnd. secretaris,

J.C.N. Eijkenboom

drs. R. Wever

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie;

1. Het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Bestuur en ondersteuning	€	345.494.255
1. Veiligheid	-/- €	18.733.568
2. Verkeer en vervoer	-/- €	16.247.038
3. Economie	-/- €	7.736.124
4. Onderwijs	-/- €	15.001.341
5. Sport, cultuur en recreatie	-/- €	42.132.348
6. Sociaal domein	-/- €	229.622.003
7. Volksgezondheid en milieu	-/- €	4.151.792
8. VHROSV	-/- €	11.870.042

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 9,4 miljoen beschikbaar te stellen in de begroting 2027.

Pr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
			2027	2028	2029	2030
1	Veiligheid	Migratie camerasysteem handhaving	1.250			
2	Wegen, straten en plei	5 pleintjes	300			
4	Onderwijs	Voorbereidingskrediet Grotius	1.500			
4	Onderwijs	Sterrenwacht Aankoop	300			
4	Onderwijs	Herle College nieuwbouw		10.000	22.025	3.000
5	Sport	Varenbeuk voorbereidingskrediet	500			
5	Cultureel erfgoed	Synagoge	500			
8	Centrum	Verwerving Promenade I	5.000			
8	Centrum	Herinrichting RK Fase 2B dr. Poelsstraat	61			
8	Centrum	Erfgoed projecten*				5.888
		Totaal	**9.411**	**10.000**	**22.025**	**8.888**

Bedragen x € 1.000

*Erfgoed projecten is een bestaand krediet waarvan € 5,9 miljoen gelabeld vanuit een bestaand krediet komt (namelijk; Centrumbad) en deze te hernoemen naar Romeins Museum welke gekoppeld is aan programma 8 KT Centrum.

En de investeringen, zoals opgenomen in de investeringsplanning 2027-2030 onder paragraaf 4.4; deze omvatten onder andere migratie camerasysteem, 5 pleintjes, voorbereidingskrediet Grotius, Sterrenwacht aankoop, Varenbeuk, Synagoge, verwerving

promenade en herinrichting RK Fase 2B dr Poelstraat, omdat deze bedragen noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit en ambities te borgen. Ook een krediet van € 35.000.000 beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van het Herle college.

2. Een inpond-budget van € 4.000.000 beschikbaar te stellen voor de tijdelijke verwerving van vastgoed ten behoeve van het mogelijk maken en faciliteren van gebieds- en vastgoedontwikkelingen.

3. De Reserve fonds Mijnkoloniën te vormen voor een bedrag van € 200.000 in 2027 en in de jaren 2028 tot en met 2030 € 500.000 per jaar te storten in deze reserve.

4. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier, de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer drs. R. Wever